

DET POSTOMDELTE

FAGBLAD FOR FORENINGEN AF DANSKE SCENEINSTRUKTØRER

Nr. 89 - februar 2020

Udgiver:

Danske Sceneinstruktører
Linnésgade 25 2. sal
1361 København K
Tlf. 33 33 08 88
www.stagedirectors.dk
email: info@stagedirectors.dk

Deadline næste nummer:
mandag 11. maj 2020

Redaktion:
Inger Birkestrøm Juul, FDS
Erik Pold, FDS
Steen Madsen

Layout:
Jakob Brandt- Pedersen

Forside:
Teater Hils din mor: "Fucking Åmål"
Instruktion: Mia Lipschitz Pressefoto

Odense Teater: "Helligtrekongersaften" - Instruktion: Jens August Wille - Foto: Emilia Theres

Formandens klumme..... 4

TEMA:

Gode historier 6

Skulderklap 24

Runde dage 25

En god Aarhus historie 26

Legatfrist 29

Snedronningen..... 30

The Female Gaze 34

Imagination-Transformation-Memory 36

Grænseoverskridende 40

GF20 48

”

Vi ved jo alle, at der er mere end 24 succeshistorier, så der er brug for at I også deler jeres! Vær med til at tale scenekunsten op!

KÆRE MEDLEMMER

Velkommen til et nyt årti. Oven i købet et, hvor vi tillader os at være forsigtigt optimistiske på kulturens og scenekunstens vegne. Efter alt for længe med intet eller meget lidt interesse for kulturen fra politisk side, er der måske mulighed for at tingene er ved at vende og der kan komme ny fokus på kulturens indhold og betydning frem for egen indtjening.

En ny regering, en ny kulturminister der er ved at sætte sig til rette i stolen er altid ensbetydende med nye muligheder.

Omprioreringsbidraget er blevet skruet tilbage og vi er på vej mod en marginalt bedre økonomi, selvom der er mange huller at lappe efter den seneste regering. En gentænkning af Scenekunstrådet for at styrke diversiteten og udnytte de økonomiske ressourcer optimalt er et oplagt sted at starte.

Første skridt er, vi som branche bliver bedre til at tale Scenekunsten op. I bestyrelsen har der derfor gennem efteråret været fokus på scenekunstens succeser: de gode historier. Og vi har været optaget af, at finde og fortælle dem nu. Et konkret resultat blev den julekalender vi satte på KOLLEGA gruppen på facebook, 24 dage 24 gode historier. I er ikke alle på facebook, så dette fagblad genoptrykker vi fortællingerne. Vi ved jo alle, at der er mere end 24 succeshistorier, så der er brug for at I også deler jeres, så vi kan skabe en erfaringsbank. Og vi tænker at fortsætte indsamlingen af gode historier, så byd endelig ind. Så send dine egne oplevelser til os, enten til et bestyrelsesmedlem eller til Steen i sekretariatet. Vær med til at tale scenekunsten op!

At der er grund til optimisme når man ser resultaterne af den store Applaus undersøgelse om publikumsudviklingen i scenekunsten. Vi har

fokus på de unge, på diversiteten og arbejder med skoler, kulturinstitutioner og erhvervsliv over hele landet på at skabe ny grobund for ny scenekunst. "Publikumsudvikling i dansk scenekunst 2019" bliver præsenteret dette forår ved en række møder over hele landet. Man bliver glad når man læser hvor godt kulturen har fat i alle og man bliver optimistisk ved tanken om den vækst det kan skabe i årene fremover.

Prøv lige at se tallene fra Danmarks statistik:
 Producerede forestillinger i 18/19..... 833
 Antal opførsler, alle teatre 18/1914.815
 Alle tilskuere, alle teatre2,8 MILL
 Teatre i Danmark 241
(Danmarks statistik for sæson 18/19, udgivet 4 april 2019)

Gennem det seneste år har vi haft fokus på vores arbejdsmiljø og jeg har deltaget i en

række møder og senest været inde over den store opfølgende undersøgelse af konsekvenserne af #MeToo. Men miljø er mange ting og når der så er en avis som bringer overskriften "Kulturen sviner" spidser jeg øren. Her og nu er der fokus på filmbranchen i denne sammenhæng, men vi har jo alle et ansvar for at nedbringe CO2-udledningen. Det er derfor naturligt at klimakampen står højt på dagsorden hos Scenekunsten, så jeg deltager i de planlagte branchemøder om klima og miljø her i januar.

Og så er vi nået til den tid på året, hvor der skal indkaldes til Generalforsamling. I år afholdes denne mandag 30. marts og bestyrelsen har nedsat et udvalg, der skal finde det rigtige sted og den rigtige oplægsholder, så vi kan gøre aftenen lige så vellykket som sidste år. Det hører I nærmere om. Jeg glæder mig til at se jer!

24 GODE HISTORIER INDSAMLET

Og vi tænker at fortsætte indsamlingen af gode historier, så byd endelig ind

Kære alle sammen

Som Christoffer skriver i sin klumme: "I bestyrelsen har der gennem efteråret været fokus på scenekunstens succeser: de gode historier. Og vi har været optaget af, at det er dem vi skal fortælle nu. Et konkret resultat blev den julekalender vi satte på KOLLEGA gruppen på facebook, 24 dage 24 gode historier. I er ikke alle på facebook, så dette fagblad genoptrykker hele fortællingen. Og vi tænker at fortsætte indsamlingen af gode historier, så byd endelig ind. Send dine egne oplevelser til os, enten til et bestyrelsesmedlem eller til Steen i sekretariatet. Lad os tale scenekunsten op!"

1. DECEMBER:

Til 1. december har Nicoletti fået en historie fra Secret Hotel, Christine Fentz og Maja Ravn om performere og biavler!

I september-oktober var vi, Secret Hotel, tre uger i Ungarn (med tog!) for at udvikle vores kommende familieforestilling, "Banket for Bier", en ungarsk-dansk co-produktion.

I to af ugerne arbejdede vi i en lille landsby med to ungarske performere og en biavler. På trods af sprogbarrieren fandt vi alligevel en måde at arbejde sammen på. Biavlere kunne kun tale ungarsk, så performere oversatte til engelsk. Det var en langsom og over-satte proces, men vi havde nogle få ord til fælles for at udtrykke, hvad vi mente - eksempelvis "persze", som betyder "selvfølgelig", med megen latter til følge.

Ungarere bidrog med viden og lokale, personlige historier. Det var ikke bare en almindelig arbejdsproces, men blev bl.a. gennem vores samliv i flere uger også et møde med de unges drøm om forandring, med et defacto

A F B E S T Y R E L S E N

fascistisk EU-land og dets strømninger i hverdagen, og et møde med vores mange ligheder som europæere, trods de overfladiske kulturforskelle.

Resultatet er at vi får en forestilling, som vi ikke kunne have skabt herhjemme. De emner vi berørte har også stor betydning i forestillingen, som blandt andet berører verdenssamfundets tendens til opdelinger i Dem og Os – dette har en parallel i biernes verden med den faktisk forkerte fortælling, som gennem de senere år er opstået om at almindelige danske honningbier skulle være skadelige for de vilde bier.

Vi glæder os til at invitere jer til banketbordet i Helsingør næste forår!

*Teater Nordkraft: "150 meter til i morgen"
Instruktion: Minna Johannesson
Foto: Palle Sten Christensen*

2. DECEMBER:

Minna Johannesson fortæller fra Aalborg:

Jeg har lige lavet "150 meter til i morgen" - en forestilling om Jomfru Ane Gade på Teater Nordkraft.

Sjældent har jeg oplevet sådan en folkefest! På tværs af generationer kaster folk deres forfængelighed og hæmninger i skraldspanden og træder ind i det fællesskab som hedder "Gaden". 70 årige damer drikker sig salonsberusede i "Små Sure" og danser futtog med 18 årige gymnasieelever på scenen til Waka

Waka, der bliver sunget fællessang i 80 forskellige tonarter til Bohemian Rhapsody, der bliver kysset på skuespillerne og heppet og hujet på karaktererne når de lykkes.

Teater for mig handler om at komme hinanden ved. Om at få et ægte, reelt møde til at opstå mellem scene og sal. Om at kunne slippe sit eget lille liv for et øjeblik og give sig hen til nogen andens. Om at være del af et fælleskab. Om det så er fælleskabet omkring Jomfru Ane Gade eller noget andet.

3. DECEMBER:

Mia Lipschitz med en publikumsrespons:
Efter at have set Hils din Mors forestilling Fucking Åmål på Hippodromen kom følgende udsagn fra et ungt menneske:

”Det er min første gang i teatret. Jeg havde taget pønt tøj på for det troede jeg man skulle når man gik i teatret. Men alle personer på scenen var jo ligesom mig så det havde jeg slet ikke behovet. Det var vildt fedt. Ligesom at være til koncert med et fedt band. Man ku’ kende sig selv og jeg fik vildt lyst til at danse”

Teater Hils din mor: "Fucking Åmål" - Instruktion: Mia Lipschitz - Pressefoto

4. DECEMBER:

Solveig Weinkouff deler i dag en historie fra en klasselærer:

Klasselærer:

”Den største drøm” er en dragende og barsk forestilling, der skildrer et tabubelagt emne om alkoholmisbrug i familielivet. Mine elever (4.-6. klasse) var fuldstændig opslugt af forestillingen. Og de 10 – 15 minutters refleksiv snak mellem skuespillere og elever efter forestillingen understregede, at forestillingen, var gået rent ind. Der var skabt et eftertænksomt rum, hvor flere børn fra forskellige skoler turde sætte ord på lignende oplevelser fra deres familier. Det var stærkt! Hermed var der allerede skabt den bevægelse, som tydeligvist er ambitionen med teaterforestillingen. At synliggøre og give mod til at tale åbent om svære ting.

5. DECEMBER:

Tilbage i 2015 lavede Nicolei Faber forestillingen KALALLITT AALBORGIMIITTUT på Aalborg Teater’s borgerscene. Forestillingen tog udgangspunkt i Grønlandske borgere bosat i og omkring Aalborg.

Den byggede på dokumentarisk materiale og erfaringer fra de syv medvirkendes liv. Det var i sig selv en meget lærerig og tankevækkende proces for mig, at komme så tæt på syv personer og forsøge at omdanne deres liv, erfaringer og historier til sceniske tableauer og fortællinger. Men den oplevelse jeg gerne vil dele og som var et af de øjeblikke der gjorde størst indtryk på mig var under en af forpremiererne.

Nogle rækker foran mig sad en ældre kvinde, tydeligvis med grønlandske rødder. Kort inde i forestilling begyndte hun at græde. Det undrede mig da det der foregik oppe på scenen, ikke som sådan var rørende. Men hun fortsatte med at græde forestillingen igennem. Langsomt forstod jeg hun ikke græd på grund af de enkelte historier, der blev fortalt på scenen; hun græd fordi mennesker med grønlandske rødder blev repræsenteret, fordi de fik en stemme, fordi de blev taget alvorligt. De stod der, på scenen, og talte mens vi sad og lyttede. Det var første gang jeg mærkede hvor stor påvirkning og kraft repræsentation har eller hvor stor kraft manglen på repræsentation kan have. Hvor vigtigt det er at alle

Aalborg Teater: "Kaaliliit Aalborgimiittut"
Instruktion: Nicolet Faber
Foto: Lars Horn

Ærligheden fra børnepublikummet er kommet ind i mit liv og har fortrængt tavsheden eller ligegyldigheden fra voksenpublikummet. Der er altid kontant afbetaling ved kasse et, når man producerer teater for børn. Det oplever jeg som en befriende og positiv faktor i mit professionelle virke som sceneinstruktør.

har mulighed for at spejle sig. Både i det de ser på scenen, men også i de historier de får fortalt.

6. DECEMBER:

Jacques Matthiessen om arbejdet som sceneinstruktør:

Verden er fyldt med forunderlige oplevelser, men de oplevelser, jeg gennem mit liv har haft med egne og andres børn, er af en ganske særlig betydning for mig, også når vi taler teateroplevelser. I en eller anden form for længsel efter samværet med mindre børn, begyndte jeg i 2009 at iscenesætte børneforestillinger, hvor jeg tidligere i mit virke som instruktør, fortrinsvis har instrueret ungdoms- og voksenforestillinger. Det her scenskift har gjort, at jeg de sidste 10 år har haft mange smukke og rørende stunder. Ærligheden fra børnepublikummet er kommet ind i mit liv og har fortrængt tavsheden eller ligegyldigheden fra voksenpublikummet. Der er altid kontant afbetaling ved kasse et, når man producerer teater for børn. Det oplever jeg som en befriende og positiv faktor i mit professionelle virke som sceneinstruktør.

7. DECEMBER:

Et statement fra Daniel Seferian Spies

Teatret rummer, for mig som billedkunstner, på én gang mange familiære aspekter og velkendte greb samt en nærmest uforklarlig magi. Mit eget arbejde, og billedkunsten generelt, deler i stigende grad udtryksformer og elementer med scenekunsten. Alt fra scenografi, performance, lyssætning til storytelling optræder i begge kunstverdener, alligevel rummer teatret noget unikt. Måske kan dette noget betegnes som selve det optrædende, en temporalitet, noget gentagende og tilbagevendende dog skrøbeligt og forgængeligt – noget levende der træder op, men derfor også træder ned. Selv føler jeg, med enhver god forestilling, at have oplevet noget evigtgyldigt for første og sidste gang.

8. DECEMBER:

Jacques Matthiessen har sendt Prakash Subedi betragtninger. Prakash var deltager i den første PROSPERO workshop og har gæstet Aprilfestivalen:

I have been thinking about it for a while and trying to come with something that's a bit different from what hundreds of people have already said, but not being very successful.... I think theatre is different/unique/special from all the other forms of art (and, there lie its uniqueness and strength) in that. And while I am thinking of the artistic aspects, I am also thinking of the practical relevance.

1. It is the only form of art that can bring together all the other forms of art at one time and place, and in a state of simultaneous co-creation. [So, it's a good form to teach/learn cooperation/collective thinking and action that we need so much in the present world, where we are being more and more individualistic, and not working together.... for instance, consider the issue of global warming! But also an important skill that we need with more and more migration/refugee crisis, rise of racial differences...]

2. It is composed and mediated but it is also immediate and spontaneous. Therefore, it is both raw and refined at the same time. Its unpredictability (un-editability) may appear as its weakness, but the real strength of

the theatre comes from that that things, the urgency/immediacy/unpredictability. [So, I think it's the best form of art to learn and prepare for crisis/emergencies/trauma/disasters, or to face them, accept them when they have happened, or work towards a resolution].

3. It involves a live interaction/give and take, and affects and leads to evolution/growth/catharsis/purification/enlightenment/disillusionment for both actors and audience simultaneously by involving all senses and intellectual faculties, that hardly any other form of art can do. As we live in more and more automated/mediated world [computer screens/text messages/self-checkout counters at shopping malls, and so on], we need theatre more than ever before.

I know these are boring/old/academic points. But please see if they inspire some more insightful ideas from you...

Best regards, Prakash, Nepali poet and theatre activist

8. DECEMBER:

En succeshistorie fra Solveig Weinkouff:

Jeg ved godt, at det jeg skriver nu er en gentagelse, men det er en vigtig gentagelse, som vi ikke kan minde hinanden om tit nok.

Dansk børneteater oplever til stadighed en stor bevågenhed og succes udenfor landets grænser. Der bliver ikke ført statistik over, hvor mange gæstespil, der opføres i udlandet årligt, men for år tilbage lød meldingen, at der i gennemsnit blev opført to forestillinger pr. dag året rundt, altså 2 x 365 danske teaterforestillinger for børn og unge årligt.

Verdens største teaterfestival for børn og unge afholdes hvert år i Danmark som Aprilfestivalen, den tiltrækker op mod 100 udenlandske gæster hvert år med deraf følgende turnéer i udlandet.

Det er unikt for Danmark at vi både har Teatercentrum, der er en central organisation for udbredelse af kendskabet til børnekultur på teaterområdet og Assitej, hvis overordnede formål det er at bidrage til, at børn og unges liv beriges med scenekunst.

Jeg prøver til stadighed at udbrede historien om dansk børneteaters succes i udlandet, fordi jeg tror på, at det på den lange bane er til gavn for børn og unge både i ind- og udland.

Her er et link til en artikel skrevet af en norsk arkitekt, der har teaterkritik som hobby. Han besøgte Aprilfestivalen i Hjørring i år. <http://www.teateravisen.dk/se-bare-til-danmark.html>

9. DECEMBER:

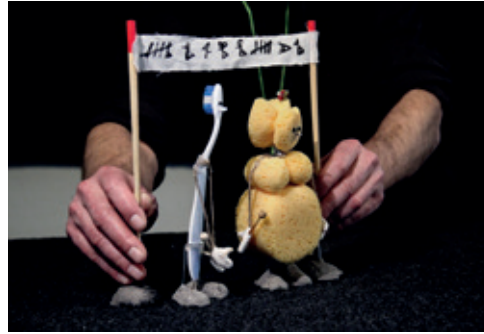
Jacques Matthiessen om kunst og censur:

‘Når en død tandbørste kan være farlig’

En tanke i forhold til hvad scenekunst kan – er.

Vi i trygge og demokratiske Danmark glemmer tit hvor stærkt og potent et politisk værktøj scenekunst kan være. Her i Dk kan vi jo faktisk tillade os næsten alt i teatret, vi kan provokere på det groveste, gøre fedt grin af kongehuset og politikerne, vi kan bande og svovle og publikum betaler gerne dyrt

for at blive klædt til skindet for at opleve en Shakespeare.

*Passepartout Theatre Production: "To BE"
Instruktion: Jacques Matthiessen
Pressefoto*

I mange lande ville er bare tanken om at sige noget negativt om magthaverne, koste pisk, slag, fængsel og måske endda døden.

Helt personligt og konkret, så er situationen f.eks. på mit gode samarbejdstheater i Tyrkiet, Antalya Municipal Theatre, (som er vældig populært og har vundet mange priser) ved at blive kuppet af Erdogan partiet. De vandt sidste kommunevalg og nu er teaterdirektøren

ulovligt bortvist og 47 skuespillere udelukket. De har længe vist at den politiske situation kunne blive farlig, f.eks. måtte jeg for to år siden omdøbe ‘Kejserens nye klæder’ til et Rumi digt og en del af min tekst blev frivilligt censureret af direktøren, da det var for sprængfarligt. Man skal lige huske på at det var en dukketeaterforestilling for børn.

Og da jeg skulle spille “To BE” i Kina, måtte en af mine dukker, en tandbørste, ikke dø efter er voldelig demonstration, da det kunne henvise til massakren på den himmelske freds plads. Jeg synes, vi skal være så utrolig glade for at leve i et samfund, hvor vi rent faktisk kan tillade os næsten alt i teatret og generelt. Men vi skal passe på og værne om det, da der er kræfter fra alle side, ingen nævnt ingen glemt, som gerne vil knægte vores frihed og overtage kontrollen med vores liv og samfund.

Derfor skal der skrives, tales og spilles på scenerne om dette, så vi husker på at værdsætte det frie samfund.

10. DECEMBER:

Karina Dichov Lund har talt med Mikala Bjarnov Lage:

Tænk at over 40 unge har valgt teater som valgfrit fag og deler alle deres drømme og tanker for at skabe godt teater efter skoletid. Og hvor er det et privilegium at være sammen med dem.

Så nu vil jeg bare glæde mig til en december i det bedste selskab på c:ntact

Hvor heldig kan man være? Elsker mit job!

Mikala Bjarnov Lage

11. DECEMBER:

Karina Dichov Lund deler fra Emma Nordanfors: Koreograf og leder af Dansentrum Syd i Sverige:

För något år sedan tog jag med mig min tonårsson och såg Svansjön på Deutsche Oper i Berlin. Jag ska ärligt säga att jag gjorde det av en slags kulturell pliktånsla – jag ville att min son skulle ha sett den och känna till både musik, historia och koreografi. Vi fick platser

långt fram på parkett och på min högra sida hade jag en tysk man i åttioårsåldern. Första och andra akten kom och gick. I pauserna pratade min son och jag om småsvanarnas dans, de 34 fouettépiruetterna och balettens symboliska gester. Han var intresserad och skeptiskt – musiken imponerade men inte de manliga dansarnas kostymer. (Har inte ett så här stor hus råd att ge dem annat än strumpbyxor att ta på sig?) Alltså reagerade han ungefär som jag hade räknat med. Men det jag inte hade räknat med var hur Svansjön – som jag hade sett ett otal gånger tidigare – under tredje akten plötsligt skulle drabba mig. När Odette påbörjade sin dödsdans gick musik, koreografi och dans upp i den mest magnifika enhet och gjorde ett så starkt känslomässigt intryck att jag började gråta. Inte en-stilla-tår-ner-för-kinden gråta utan snörvlande, snorig gråt. Min son stelnade till. Nu satt han alltså bredvid en bölande mamma på parkett. Mitt i gråten råkade jag vända mig mot den äldre mannen bredvid mig. Han grät minst lika mycket som jag. Våra blickar möttes för en sekund, sedan stirrade vi intensivt upp på scenen igen. Vi grät oss igenom de sista scenerna tillsammans,

vi fortsatte gråta under applådtacket och när Odette/Odile kom ensam ut på scenen flög vi gemensamt upp från våra stolar och ropade bravo!! Innan han gick tog han min hand, gav den ett hårt tryck och kysste mig på kinden. Jag såg honom inte igen. Men vi hade, som fullständiga främlingar, delat precis en sådan upplevelse som får mig att tro så mycket på scenkonstens kraft.

12. DECEMBER:

Karina Dichov Lund har talt med Tali Razga: Noget af det sjoveste jeg har prøvet i forbindelse med de forestillinger vi har lavet, var da vi spillede Gul Kasse i Metropol Shoppingcenter i Hjørring. Forestillingen gjorde lige præcis det vi havde håbet, og som var intentionen: Vi kom i kontakt med mennesker, som vi ellers ikke ville møde i teatret til en danseforestilling. Det var så livsbekræftende at se både nysgerighed, skepsis, fascination og vantro hos de mennesker som uforvarende kom forbi. Særligt børnenes begejstring og uforbeholdenhed til at undersøge og gå tæt på var fantastisk. Deres oplevelser kom fysisk og verbalt til udtryk og skabte en begejstret

Gazart: "Gul kasse"
Instruktion: Tali Razga
Foto: Søren Meisner

stemning i et shoppingcenter, hvor man ellers normalt har et ganske andet fokus. Nogle voksne sendte da også blot kassen et par blikke og skyndte sig videre, mens andre stoppede op og indledte samtaler både med os og med hinanden om, hvad de oplevede. Det var skønt at være i så direkte kontakt med publikum og få lejlighed til at udveksle virkeligheder.

13. DECEMBER:

Madeleine Røn Juul sender relevant statistik:
DET GÅR GODT FOR TEATRET I DANMARK –
LIDT STATISTIK

Producerede forestillinger i 18/19..... 833
Antal opførsler, alle teatre 18/1914.815
Alle tilskuere, alle teatre2,8 MILL
Teatre i Danmark 241
(Danmarks statistik for sæson 18/19, udgivet
4 april 2019)

74% af danskerne vil gerne lære noget nyt om verden, når de deltager i en kulturel oplevelse

63% af danskerne er enige i, at "kulturoplevelser er med til at sætte fokus på de vigtige emner i den offentlige debat"

80% af danskerne mener at kunst- og kulturoplevelser i barndommen bidrager til at understøtte børns faglige læring

55% af danskerne er mest enige i, at det offentlige tilskud skal finansiere en stor del af kunst- og kulturlivet.

På en liste af 10 kulturudbud mener danskeren at teater er den næst vigtigste, nummer 1 er Museer, nummer 3 på listen er Biblioteker og Musicals og revy.

("Mellem ballet og biograf", Analyse af Mandag morgen. 7 marts 2019)

14. DECEMBER:

Pelle Koppel via Madeleine Røn Juul om et godt dramatisk initiativ:

Siden forlaget Drama gik konkurs i slutningen af 2017 og stoppede deres mangeårige fokus på, og udgivelser af, ny dansk dramatik har der manglet et forlag med kærlighed til, og et

professionelt blik på, den nye danske dramatik; og med en ambition om at tage over hvor Drama slap - især på unge/voksensiden - og i den lidt mere kunstneriske afdeling.

Dansk Teaterforlag overtog efterfølgende en del af de gamle udgivelser/titler, men vil fremadrettet stadig have størst fokus på børne/unge/fritids- og uddannelsesdelen af feltet!

På forlaget KOPPELWRITE ønsker vi at videreformidle succesfulde nye danske tekster og vil forsøge løfte arven med en fremadrettet satsning på udgivelse af samtidens nye danske dramatik; og et særligt fokus mod de lidt mere kunstnerisk interesserede/søgende læsere.

Vi har (med støtte fra Statens Kunstfond) netop udgivet de første 5 titler; og satser stærkt på 5 til 10 mere i 2020. Herefter håber vi på 10 til 20 årligt - og gerne endnu flere - hvis - vi kan finde økonomi - samt - ikke mindst - kunstnerisk niveau/kvalitet - til dette!

Dog - er det er vigtigt at der ikke udgives for mange! Kvaliteten er afgørende, og én af

Dramas store udfordringer var at de udgav flere titler, end der havde premiere på scenen! Vores udgivelsesrække vil udelukkende bestå af værker som har haft urpremiere og været opført - i professionelt regi - på udgivelsestidspunktet, da det dermed også bliver en registrering og videreformidling af samtidens "bedste" dramatiske tekster, for eftertiden.

Vi har valgt at starte med 5 titler som vi mener har den fornødne kunstneriske kvalitet, og samtidig placerer sig 5 forskellige steder i feltet. Det er vores oplevelse, at der især er mangel på stærke dramatiske tekster for den yngre generation af teaterinteresserede (på mellem 18-35 år) og alle de udvalgte 5 første tekster, placerer sig på hver deres måde i dette felt, men vil samtidig også kunne skabe sund refleksion og en tankevækkende læseoplevelse, hos en mere moden teaterinteresseret læserskare.

Vi har indledt et samarbejde med Teater V i Valby, som igennem de seneste 10 år har haft som del af sit indsatsområde, at udvikle nye dramatiske tekster og have fokus på den nye danske dramatik; samt, at gøre dette i

konstruktiv og kontinuerlig dialog med resten af den danske teaterbranche (og alle andre med kærlighed til den nyere danske dramatik) og udgivelserne kan derfor også købes - med sær-rabat - i "publikumsområdet" - på Teater V.

Vi har valgt at navngive serien Dramatisk Dansk i forlængelse af dramatikeruddannelsens nye navn Dramatisk Skrivekunst og Teater Vs landsdækkende dramatikerkonkurrence Dramatisk Debut; og håber, at dette nye tiltag med tiden kan være med til at skabe større opmærksomhed omkring den nyere danske dramatik - i en bredere offentlighed.

På længere sigt, håber vi også at kunne indgå flere samarbejder med danske teatre om også at have et antal udgivelser stående fast på en boghylde i deres foyerer, som deres publikummer så kan bladre i; både inden, efter - og i pauserne mellem - forestillingerne.

Altså; en lækker lille hylde med lidt blandet "Dramatisk Dansk" - "Til dig, der elsker teater!"

Husets Teater: "Vort mismods vinter"
 Instruktion: Andreas Dawe
 Foto: Henrik Ohsten Rasmussen

De 5 tekster som vi - i første omgang - har valgt at udgive, er følgende:

VORT MISMODS VINTER af Andreas Dawe, Urpremiere på Husets Teater i sæson 2018/19. (Vinder af Årets Reumert for bedste manuskript, 2019)

I STØVET FRA REGNEN af Magnus Iuel Berg (debutant), Urpremiere på Teater Grob, i

sæson 2017/18. (Årets Reumerts talentpris 2018; og voldsomt rosende anmeldelser overalt!)

JOHN LENNON ER DØD af Sophie Zinckemagel (debutant), Urpremiere på Teater V i Valby, i sæson 2018/19. (Vinder af "Dramatisk Debut 2018" og modtog Danske Dramatikeres talentpris i 2019.)

DAMPHJERTE af Sofie Diemer (debutant) Urpremiere på Aveny-T i sæson 2018/19. (Anmelderrost og super vigtig ung og relevant tekst - rettet mod det yngre teaterpublikum.)
 GENERATION HÅBLØS Af Sofie Diemer, Urpremiere på Teater V i Valby, i september 2019. (Endnu en væsentlig, super sjov og samfundsrelevant tekst, fra en talentfuld ung kvindel)

Læs mere om – (og/eller køb) de enkelte titler på: WWW.KOPPELWRITE.DK

Gode hilsner fra

Pelle Koppel
 KOPPELWRITE
 d. 11.12.2019

15. DECEMBER:

Madeleine Røn Juul husker:
 I 1970 kom teatergruppen Banden til min kostskole med "Spillet om skolen". Vi sad på gulvet i gymnastiksalen hele vejen rundt om skuespilleme. De spillede situationer der

forekom os at handle om netop os, sagde ting højt som alle tænkte men ingen sagde. Vi havde aldrig oplevet noget lignende, vi sad der, måbende og skottede indimellem til lærerne og ikke mindst skoleforstanderen, der ikke så glad ud! Vi blev set og forstået og der opstod en fælles forståelse af at vi var noget.

Efter den sindsoprivende oplevelse i gymnastiksalen ser jeg skuespillerne gå over gårdspladsen på vej til lærerværelset. De taler sammen og griner, deres fællesskab er strålende.

Jeg var 13 år og havde længe gået rundt og længtes efter, at det ville vise sig at verden var større og at livet rummede mere end de perspektiver der var rullet ud for mig. At cirkus kom til byen og tog mig med. Men mens jeg ser disse gudemennesker på vej til kaffe hos den strikse skole forstander, forstår jeg verden er stor og eventyrlig. At der findes et vidtrækkende fællesskab som jeg kommer til at blive en del af.

Madeleine Røn Juul – 63 år

16. DECEMBER:

Dagens historie er indsamlet af Erik Pold: Per Smedegaard fra Teater Svalegangen i Aarhus har en god historie:

I forbindelse med TROEN OG INGEN, der var en forestilling hvis mission var at reflektere sorg, fik en af musikerne en sms fra en bekendt der ikke havde talt med sin far om sin moders død i to år, hvor der stod: tak for forestillingen nu taler vi... Kunst må og skal

flytte og bevæge mennesker og samfundet, vores største udfordring som kunstner er at den forandring og samfundsmæssige enorme betydning, ikke kan måles direkte.

17. DECEMBER:

Dagens historie er indsamlet af Erik Pold: Performancekunstner og instruktør Annika Lewis fra Cassandra Productions fortæller en god historie om en turné til Skt. Petersborg

*Liminal: "Mimbo Jimbo laver kunst"
Instruktion: Adeleide Bentzon
Foto: Malle Madsen*

med forestilling "Displacement" i 2007. Forestillingen havde to mandlige performere på scene, og var egentlig ikke som sådan en homoseksuel forestilling eller fortælling, men der blev leget med kønsidentitet på en sjov måde, specielt i en central scene hvor de to mandlige performere Brian Degn og Kasper Daugaard Poulsen pludselig optræder i underkjoler, høje hæle og paryk. Forestillingen spillede på et relativt stort teater i Skt. Petersborg og det danske kulturinstitut havde været behjælpelige med at få arrangementet på spil. På det tidspunkt havde Putin netop indført sin første homofobiske lovgivning der forbød promovring af homoseksualitet. Så det var med en vis nervøsitet at forestilling gik i gang foran en fuld sal. Og da de nåede til den omtalte scene var der pludselig fuldstændig tavshed blandt publikum i de 4 minutter scenen varer, og Annika troede at nu ville nogen afbryde forestillingen eller de ville blive anholdt eller lignende. Men så brød publikum ud i stort bifald, og en lettelsens suk gik igennem salen. De havde overskredet et tabu og bagefter var der begejstret feedback fordi publikum på det tidspunkt i Skt. Petersborg ganske enkelt ikke havde set noget

lignende før. Det viste sig at være muligt som udefra kommende at overskride et tabu på teatret, som måske kan have skabt et rum for nytænkning i en stram styret kultur.

18. DECEMBER:

Dagens historie er indsamlet af Erik Pold:
Performanceteatret LIMINAL producerede

sidste vinter en børneforestilling baseret på Jakob Martin Striids børnebog: Mimbo Jimbo laver kunst. Forlægget var dybest set en billedbog, som næsten beskriver performancekunst i et historiske perspektiv med referencer til kunsthistorien, blot udført af en blå elefant og henvendt til de helt små. Teatret havde overtalet Statens Museum for Kunst til at lægge hus til forestillingen i vinterferien 2019.

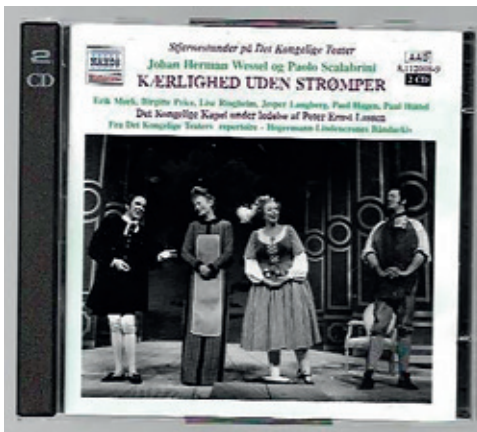
Og de havde faktisk ikke rigtig overvejet hvor stort et fænomen "Mimbo Jimbo" er for de små. Da de bemærkede en Facebook-event for arrangementet med over 2000 tilmeldte, og det jo vel og mærke ikke inklusiv børnene, forsøgte de at få SMK til at lave billetbestilling. Men SMK har et princip om "access for all" til deres arrangementer, så forestillingen endte med at spille for 3-400 børn og voksne 6 gange på tre dage, det vil sige over 2000 tilskuere tilsammen. Og rigtig mange af dem mødte op 45 minutter før forestillingsstart. SMK havde aldrig haft så mange børn inde på så kort tid, og de var nød til at ændre vare-sortimentet i museumscafeen. LIMINAL er jo ellers det de fleste nok ville betegne som et relativt smalt performance-teater, men performance-kunst er kraftig i vækst for tiden, ikke mindst når den udføres af blå elefanter.

19. DECEMBER:

Christoffer Berdal husker:

Jeg var 4 år da jeg mødte teatret for første gang. Mine forældre havde gennem en ven fået billetter til Det Kongelige Teaters gamle

scene hvor vi skulle se "Kærlighed uden strømper" i John Prices instruktion.

Vi sad der i det smukke gamle rum, med alt guldet og det røde plys. Ikke mindst de 9 malede piger i loftet var dragende. Jeg havde ingen ide om hvor jeg var, men stemningen var helt specielt og sitrende, som om alle ventede på noget skulle ske. Pludselig gik lyset og i mørket hørte jeg lyden af 2 jernrør bliv slået imod hinanden.

Da der blev lys igen, var jeg i en fuldstændig ny og tredimensionel verden oppe på scenen, personer fra en anden tid kæmpede, led, elskede og sang imens rummet skiftede fra stue til dødsrige alt sammen på malet pap. På magisk vis kom der et sendebud flyvende fra loftet til sidst og løste det hele, og alle kunne ånde lettede op.

Under hele forestillingen vidste jeg, at der måtte være et menneske som havde skabt dette – var ansvarlig for hvad jeg oplevede. Sådant et menneske ville jeg være, det var først meget senere jeg fandt ud af det hed instruktør.

20. DECEMBER:

Christoffer Berdal om teatrets samhørigheds-kraft:

Fra 2005 til 2008 var så heldig at være med til at skabe "Gregersensagæen" på Aarhus Teater. Projektet var en Dramatisering af Christian Kampmann 4 romaner om Familien Gregersen og Danmark i årene fra 1956 til 1974. Om det kæmpemæssige opbrud af værdier, kønsroller og familiestrukturer i

Aarhus Teater: "Gregersen sagæen"
 Instruktion: Christoffer Berdal
 Foto: Jan Jul

kølvandet på 68. Vi lavede en bog om året og på 4 året satte vi det hele sammen til en 7.5 timer lang forestilling, hvor man fulgte familiens op og nedture igennem flere årtier.

Jeg har ikke oplevet samme samhørighed, imellem scene og sal før. Måden publikum tog ejerskab over forestillingen var unik. I pauserne kunne man høre folk diskutere Familien Gregersens problemer, som var det deres egne familiemedlemmer der var i krise. Der opstod et fællesskab hos publikum under forestillingen, som nærmest bar skuespillerne i sidste del.

Teatret oplevede en fornyet respekt og nysgerrighed, samtidig med en stor stolthed hos Århusianerne over at det var i netop deres by, projektet fandt sted.

21. DECEMBER:

Christoffer Berdal om at give unge en stemme: I 2010 blev jeg af C:ntact sendt til Amman i Jordan for at lave teater med unge palæstinensere i flygtningelejren Zarqa. Lejren havde eksisteret i over 40 år og var blevet en bydel med 200.000 beboere, skoler og universitet. Alle beboere var dog stadig statsløse. De unge jeg skulle arbejde med var 3+4

generation af palæstinensere der var født i lejren.

At møde disse unge og gennem brug af teater give dem en stemme, står stadig som en af de største og vigtigste opgaver i mit teaterliv. Jeg kunne ikke deres sprog, de kunne ikke mit, men sammen med en tolk begyndte vi at udveksle historier, tanker og håb. Ved hjælp af improvisationer, drømmerejser og parodier (ikke mindst på deres fædre) udviklede vi i en forestilling, om dem, med deres ord. Ting de frygtede, den daglige uretfærdighed, teenageforelsker, håbet om job og statsborgerskab i Jordan – dermed rettigheder til bare at være dem og forfølge deres drømme.

Forestillingen skulle turnere til andre flygtningelejre i Jordan. Jeg husker stadig stilheden blandt publikum, da 2 12 årige piger opførte en sketch som 2 "mus" der talte om hvordan det var at være piger i forhold til deres brødre, deres fædre, deres drømme om at få uddannelse, ikke bare blive gift. Vigtigst var oplevelsen hos de unge af det fællesskab teatret kan give, af at give ord til det usigelige.

22. DECEMBER:

Til de sidste tre dage før julaften har vi et Kinderæg. Lene Skytts fine kronik fra Politiken kommer her i tre dele:

Jeg er vokset op i en familie der ikke gik i teateret, og i min folkeskoletid husker jeg kun et enkelt teaterbesøg. Men en dag kom selveste Michaela Petri og spillede koncert i skolens gymnastiksal. Vi sad der, 600 vestegnunger på blå plasticstole, i lugten af sved og vådt gymnastiktøj og lyttede til en dame der spillede blokfløjte. Jeg skal ikke kunne sige om det fangede alle, men min søster, der sad på den blå stol ved siden af min knugede min hånd så det gjorde ondt, blev ramt. Bagefter gik hun direkte hjem og fortalte vores forældre at hun ville lærer at spille blokfløjte, og kort efter startede hun i musikskolen.

Hun begyndte at spille i en folkemusikgruppe med nogle piger der var lidt ældre end hende, og som kom fra familier med både klaver og Arte abonnement. Der gik ikke lang tid før hun kom hjem og spurgte mine forældre: "hvorfør går vi aldrig i teateret?", det havde mine forældre aldrig tænkt så meget

over, men sagde at det kunne vi da godt. Men pengene hang ikke på træerne, så hvis vi skulle i teateret blev det på bekostning af den årlige tivolitour. Sådan blev det. Der blev købt billetter til "Les Miserable" i Østre Gasværk, og vi skulle ikke i tivoli. Jeg var rasende. Jeg sad tavs og skumlende bag i bilen, mens jeg kikkede ned på mine lyserøde sejlørsko hele vejen til Østerbro.

Men da lyset gik ned og musikken startede mærkede jeg for første gang suget i maven. For første gang oplevede jeg at blive bjergtaget af teateret.

Nu, da jeg havde mødt teateret, kunne jeg ikke få nok. Gennem mine teenageår og mine første voksenår var det i teateret jeg oplevede et spejl for de afkroge af min sjæl jeg ikke forstod og ikke havde ord for. Jeg sad i mørket og oplevede Waits, Shakespeare, Büchner, Noreen, Crimp, Cane Engquist... og jeg forstod, at mørket inden i mig ikke var farligt, at det at være menneske er komplekst, rørende, skræmmende og voldsomt.

Vi lever i en tid hvor kompleksiteten har trængt kår. Budskaberne der formidles i det offentlige rum er korte og let forståelige. Det vigtige er ikke hvad du siger, men at flest muligt hører det.

Med teateret, og meget andet kunst, er det omvendt. Det skabes gennem en lang og nøjsommelig proces, hvor en stor gruppe mennesker skaber, tænker, reflekterer og knokler det bedste de har lært. Herefter møder værket publikum, der bevidst vælger at slukke deres telefoner og tie stille i timevis for at møde kunsten. Det er i mødet med kunsten vi findes vores spejle og bliver klogere på os selv, hinanden og livet. I kunsten findes mulighed for menneskelig dannelse, omtanke, eftertanke, refleksion og nytænkning.

23. DECEMBER:

Lene Skytts fine kronik fra Politiken kommer her, del 2 af 3:

Kulturel og menneskelig dannelse er begreber som er blevet gjort til noget højtravende, blevet kaldt for flødeskummen på samfundets

Gennem mine teenageår og mine første voksenår var det i teateret jeg oplevede et spejl for de afkroge af min sjæl jeg ikke forstod og ikke havde ord for.

rugbrødsdagkage, en luksus som ikke er nødvendig for at overleve.

Men det passer ikke. Et rigt menneskeliv gør krav på føde og lindring for både krop og sjæl.

Tit bliver tingene (læs: finansloven) sat op, som om vi skal vælge mellem kunst og kemobehandling, og hvem ville så ikke vælge kemobehandlingen? Det vigtigste er nu engang at overleve. Men vi bør ikke blive bedt om at vælge. Et rigt kulturliv skal og bør rangere ligeså højt som et velfungerende sundhedsvæsen. Uden åndelig føde dør vi også – bare langsommere.

Dansk kulturliv er en succeshistorie: I 2018 deltog 74 % af danskerne i statens kulturtilbud. Det er ikke kun den hvide mellemklasse man møder på bibliotekerne, på spillestederne og i de røde plyssæder. Det er arbejdsløse, studerende, pensionister, de højtuddannede, håndværkerne, tilflyttere, de unge og børnene. Kort sagt: danskerne vil gerne opleve kunsten, og kunsten er derude.

I sidste uge udkom fire socialdemokrater, med Mogens Jensen i spidsen, med en kronik, hvori de fremlagde 8 punkter for en kulturpolitik, der skal give alle mulighed for at møde kunsten i deres hverdag. Det er dejligt at et parti har en velformuleret kulturpolitisk holdning, men der sniger sig formuleringer ind som " Det er afgørende, at kunsten og kulturen ikke lukker sig inde i sig egen osteklokke."

Sådan tales der tit om kunsten og kunstnerne: som noget der bevidst lukker sig om sig selv. Men det passer ikke. Vi er der, her og der og alle vejene, fra dagplejen til hospice, fra Skagens til Gesser. Hvert år skabes der 300 teaterforestillinger i Danmark, og publikum strømmer til. Men det er et faktum at de skabende kunstnere får dårligere og dårligere betingelser i Danmark. Det smalle, det nyskabende, det udviklende og det publikum ikke har set før, udsultes. Jeg oplever flere og flere kollegaer der arbejder underbetalt eller gratis, jonglerer flere jobs samtidig og rammes af stress.

Det er blevet almen logik, at den kunst der har et stort publikum skal støttes mest. Og i

avisernes tyndere og tyndere kultursektioner bruges der hovedsageligt spalteplass på den brede kunst, for aviserne skal jo sælges. Men uden det nyskabende og ukendte vil kunsten stagnerer, blive forudsigelig og derved miste sin dannende værdi.

Med andre ord: hvis vi fortsat ønsker levende kunst til alle, så koster det flere penge.

24. DECEMBER:

Lene Skytts fine kronik fra Politiken kommer her, del 3 af 3:

I valgkampen fyldte kulturpolitikken så godt som ingenting, og det er for det første fordi politikerne tror at danskerne er ligeglade og at kulturpolitik er en diskussion af den kongelige ballets repertoire i den kommende sæson. Men kulturpolitik burde være kærnen i enhver politisk diskussion, for det handler om menneskelig adfærd og identitet. "Hvem er vi og hvorfor?" Hvis vi ikke er interesseret i at svare på de spørgsmål, kan alt det andet være lige meget, for så er vi igen ting.

For det andet er den kulturpolitiske økonomi frosset fast: hvis der ikke tilføres flere penge til kulturministeriet er det umuligt for den kommende kulturminister at ændre på rammerne for kunsten.

Det ses også tydeligt i de otte socialdemokratiske punkter, der, med undtagelse af Mogens Jensen, er udarbejdet af kommunalpolitikere. Kulturpolitik er blevet kommunalpolitik. Men at pålægge kommunerne ansvaret for danskernes åndelige og menneskelige dannelse er fuldstændig urimeligt og uansvarligt!

Det eneste alle folketingspolitikere blev enige om under valgkampen, var at omprioreringsbidraget skulle afskaffes fra 2020, og det ser vi frem til. Men det er ikke nok!

Vores kulturelle armslængdeorganer skal styrkes, for det er gennem dem, at den nyskabende kunst finder sin vej. Flere og flere kunststøttemidler er blevet dirigeret udenom armslængdeorganerne, og er blevet uddelt direkte fra kulturministeriet, samtidig med at de private fonde fylder mere og mere i det samlede billede. Det er blevet de kunstinstitutioner med de dygtigste lobbyister ved roret, der får mest i støtte. Kunststøtten kan og skal

ikke være politisk styret – hvordan skal kunsten så kunne være fri? Og kunsten skal for alt i verden være fri!

Det er nu at folketingspolitikkerne skal tage ansvar for rammerne for dansk kunst og de skabende kunstnere. Det er nu, vi skal vælge om fremtidens danskere skal have en kulturel dannelse.

Så kære kommende kulturminister. Lad kunsten leve, lad kunsten ånde og lad kunsten udvikle sig.

Da jeg var 12 år og sad på bagsædet af bilen, forstod jeg ikke hvorfor jeg skulle slæbes med i teateret. Men heldigvis var der nogen der åbnede døren og inviterede mig med ind i et univers, der har været livgivende for mig i de sidste 25 år.

Vi vil rigtig gerne åbne de døre, stille os op i lugten af sved og vådt gymnastiktøj, og dele vores kunst. Men det er jer, kære kommende regering, der skal skabe de økonomiske rammer, der gør det muligt for os. Kom nu! Vi regner med jer.

SKULDERKLAP

Statens Kunstfond har givet et særligt skulderklap og præmieret 15 skabende scenekunstnere, som i 2019 har vist mod, udsyn og ekstrem høj faglighed.

Formand for Legatudvalget for Scenekunst Maj-Britt Mathiesen siger:

”Det går særdeles godt for scenekunsten i Danmark. Ypperligheden og fliden er stor, og vi har sat en ære i at prioritere mod, udsyn og originalitet.

Præmieringerne afspejler vores fokus i de 4 år, vi har haft æren af at fungere som Legatudvalg for Scenekunst. Vores ambition har bl.a. været at anerkende og understøtte, at scenekunsten er en kollektiv kunstart. Hver og én tæller, både instruktøren, dramatikeren, lyskunsten, dramaturgen og skuespilleren. Vi glæder os over, at dansk scenekunst er i flot udvikling.”

Vildskab i afrikansk western

Blandt de præmierede scenekunstnere er instruktør Tue Biering og koreograf og medinstruktør Nhlanla Malangu for forestillingen 'Dark Noon'. Sammen med holdet bag forestillingen har de to skabt en helt unik forestilling: en afrikansk western om os. Forestillingen er et overflødhedshorn af ideer, energi og vildskab, hvor kunstnernes individuelle ekspertise og mesterlighed stråler. 'Dark Noon' er en sand holdpræsentation, hvor både lys- og lyddesign præmieres sammen med scenografien.

Her er alle de 15 præmierede scenekunstnere:

Tue Biering præmieres med 30.000 kroner for sin instruktion af 'Dark Noon', Østerbro Teater.

Nhlanhla Malangu præmieres med 30.000 kroner for sin koreografi, casting og

medinstruktion af 'Dark Noon', Østerbro Teater.

Christoffer Gulløv præmieres med 30.000 kroner for sit lysdesign af 'Dark Noon', Østerbro Teater.

Johan Kølkjær præmieres med 30.000 kroner for sin scenografi af 'Dark Noon', Østerbro Teater.

Ditlev Brinth præmieres med 30.000 kroner for sit lyddesign af 'Dark Noon', Østerbro Teater.

Elisa Kragerup præmieres med 30.000 kroner for sin instruktion af 'En Skærsommernatsdrøm', Betty Nansen Teatret.

Solveig Gade præmieres med 30.000 kroner for sin dramaturgi af 'En Skærsommernatsdrøm', Betty Nansen Teatret.

Simone Isabel Nørgaard præmieres med 30.000 kroner for sin dramaturgi af 'Jordens Indre', Folketeatret.

Mia Lipschitz præmieres med 30.000 kroner for sin instruktion af 'Den sommer far blev homo', Folketeatret.

Jeanett Albeck præmieres med 30.000 kroner for den musikalske produktion af 'Brøgger', Østerbro Teater.

Liv Helm præmieres med 30.000 kroner for sin instruktion af 'Brøgger', Østerbro Teater.

Rune David Grue præmieres med 30.000 kroner for sin instruktion af 'Kunsten at være lykkelig', Betty Nansen Teatret.

Line Mørkeby præmieres med 30.000 kroner for sin dramaturgi af 'Danner', Teatergrad.

Anja Behrens præmieres med 30.000 kroner for sin instruktion af 'Symposion', Det Kongelige Teater.

Nathalie Mellbye præmieres med 30.000 kroner for sin scenografi og kostumer til 'Symposion', Det Kongelige Teater.

Om præmieringer

Kunsthåndværkerpræmierer hvert år et antal skabende scenekunstnere, som har betydet noget særligt for dansk scenekunst. Man kan ikke søge om at blive præmieret. I alt blev der uddelt 450.000 kroner til scenekunstpræmieringer i 2019.

RUNDE DAGE:

23.6
Charlotte
Ladefoged
50 år

26.2
Jacob Schjødt
40 år

2.5
Jeppe Sand
30 år

Per Smedegaard har været teaterleder på Svalegangen siden 2010, og har altså snart 10 års jubilæum. Vi har spurgt ham om et par gode Aarhus historier set fra hans post:

1. Hvad synes du selv du er lykkes bedst med på Svalegangen i din tid som leder?

Det skaber jo altid en refleksion at kigge tilbage på hvad organisationen har været igennem eller opnået igennem ti år. Jeg vil gerne understrege at alle resultater skabes i fællesskab, selvom man som leder sætter en retning.

Det er lykkedes Teatret Svalegangen de første par år at være en markant turneprofil der udviklede det nationale markedes evne til at modtage smallere forestillinger, samt strategisk at udvikle teaterforeningernes arbejde med publikums udvikling, samtidigt med

at vi udviklede det publikum blandt unge i Århus. Sidste år udgjorde de 18-22 årige 23 procent af vores publikum.

På organisationsniveau har det været ret markant at få Salling Fonden til at gå ind med 22,7 mio til opførelsen af Ny Sal, hvilket var medvirkende årsag til at vi kunne fastholde et publikumstal, der ligger omkring de 25.000 om året stationært i Aarhus, trods den ikke videreførte bevilling på 3,7 mio til turneproduktion, fjernede vores publikum nationalt, er vi fortsat en markant aktør.

Men vigtigst af alt har vi opbygget en altid samfundsaktuel profil, der sætter tidens tanker og følelser i bevægelse. Når vores undersøgelser viser at kun fem procent vælger forestillinger ud fra hvorvidt der er skuespillere kendte fra TV, og resten går efter indholdet i forestillingerne, er vi kommet langt, hvilket

også understreges af at vores forestillinger ofte afføder indholdsdiskussioner i dagspressen.

At Teatret samtidigt med profil og forestillingsarbejdet i Rosenkrantzgade med store satsninger som BEFRI GUDSTJENESTEN, en kæmpe event i Domkirken da Aarhus var Kulturhovedstad i 2017, og med det pågående arbejde med UNITED CHANGE, en iscenesættelse af FN's verdensmål, har evnet at lave store events har næsten karakter af Humlebi-flyvning, nok derfor Aarhus Kommune for nyligt løftede vores bevilling med 1. mio, hvilket vel også er et resultat, i disse tiders politiske landskab.

2. Hvordan ser du Aarhus som teaterby? Sker der nok? Sker der for meget? Er publikum trofaste? Og hvad er det bedste ved byen?

Aarhus har i mine øjne et kæmpe uforløst

kunstnerisk potentiale, der er mange såvel trofaste som spontane publikummer, vi oplever god tilstrømning, men ikke på en ukritisk måde, vi må altid gøre os umage. Største udfordring er manglen på kunstneriske arbejdspladser, særligt synligt på skuespillerområdet, tidligere ansatte Aarhus Teater de afgående skuespillere fra Skuespillerskolen til en forestilling i deres første sæson, og Teatret Svalegangen havde en markant større mængde produktioner. Det gjorde at en del blev boende, opsøgte de øvrige teatre i Jylland, samt lavede egne forestillinger. Tiden er en anden, Nordkraft og Team Teatret, har hyret faste skuespillere. Samlet oplever vi i disse år en markant affolkning af skuespillere bosiddende i Danmarks næststørste by, hvilket ikke blot er fatalt for den kritiske masse i Aarhus, og at de afledte effekter det at kunstnere bor i en by forsvinder, det går udover den nationale sammenhængskraft.

3. Hvornår er teater en succes i dine øjne?

I forbindelse med TROEN OG INGEN, der var en forestilling hvis mission var at reflektere sorg, fik en af musikerne en sms fra en bekendt der ikke havde talt om sin moders død i to år med sin far, hvor der stod: tak for forestillingen nu taler vi... Kunst må og skal flytte og bevæge mennesker og samfundet, vores største udfordring som kunstart er at den forandring og samfundsmæssige enorme betydning, ikke kan måles direkte.

4. Hvad kan scenekunsten i dag og hvornår er den relevant?

Vi kan som kunstart flytte, bevæge og skabe refleksion hos publikum via det levende nu. Det er så essentielt. Men for at sikre vores relevans må vi fastholde ønsket og evnen til at kommunikere ind i samfundet, vi kalder

det at sætte tidens tanker og følelser i bevægelse. Det sker kun når vi kunstnere formår at se udover os selv, der er lavet for meget kunst for et for lille publikum, for kunstnernes egen skyld.

5. Har du nogle gode Aarhus historier om scenekunstmiljøet i byen?

Jeg ankom til et uoverskueligt vækstlagsmiljø i midten af halvfemserne, i dag har vi Quonga, der samler og udvikler vækstlaget, Performing Arts Platform der udvikler og professionaliserer de frie grupper, der er skabt en talent udviklings trappe, nu mangler vi bare de kunstneriske arbejdspladser, og puljerne til den frie kunst følger med. I virkeligheden der det jo en super historie at vi har fået en Åben Scene i Aarhus, desværre med så beskeden en bevilling at man har valgt alene at fokusere på at udvikle scenekunst, forstår godt

baggrunden for det valg, men vi mangler en præsentierende scene der alene kuraterer de frie grupper, vi har været gæster for en del, men ikke alle passer i vores profil.

6. I laver både egenproduktioner, co-produktioner og har en lang række gæstespil på jeres scener, hvad er efter din mening de bedste ingredienser i en produktion hvis den skal være en succes hos jer?

Sætte tidens tanker og følelser i bevægelse, i et moderne scenekunstsprog, med et reelt ønske om at ville nå et publikum.

Teatret Svalegangen: "Troen og Ingen" - Instruktion: Per Smedegaard - Pressefoto

FDS LEGATUDVALGET

har ansøgningsfrist

MANDAG 16. MARTS 2020 kl. 12.00

Og der kan forventes svar medio april

Ansøgningsskema som skal anvendes, kan rekvireres hos steen@stagedirectors.dk eller hentes på www.stagedirectors.dk under medlemservice pinden.

Legatudvalget har besluttet at afsætte 50.000 kroner til uddeling. Og når I ansøger, skal I huske at det til stadighed har været Legatudvalgets indstilling at så mange som muligt skulle have glæde af midlerne.

I din ansøgning skal du gøre rede for, hvordan det pågældende projekt du søger penge til kan videreudvikle dit talent og din profession.

Foreningen forventer en skriftlig afrapportering til eventuelt brug i Det Postomdelte Fagblad.

Betty Nansen: "Bonnie & Clyde" - Foto: Catrine Zorn

S N E D R O N N I N G E N P Å O P E R A E N

Introen til operaen starter allerede på P-pladsen, hvor mørke, regn, udsigt til forblæst vand og terræn, baksér én i retning af operahusets lysende klode. - Velsignet varme og lys - ville HCA sige - dertil vakse, venlige billettører plus en million publikummer denne tirsdag aften d.3.december. Der skimtes berømte, berygtede og helt vanlige apparitioner, nedtonet velstand og særegne rober blander sig med øjne på stilke, indifferens, leden efter knager til pels og paraplyer - skal vi tage noget i baren inden skat - undsoweiter, undsoweiter. Selv i godt selskab med en operakyndig teaterkollega er jeg sikret en plads på parkettet 3.række, og - skal det vise sig - med en tidligere minister som sidemand. Alt er godt og i salens totallys begynder forestillingen umærkeligt med to barnlige skikkelser i henholdsvis blomstret kjole, bukser og briller, begge legende med hinanden og med for stort fodtøj, som altid

er børns yndlingsbevægelse, at bevæge sig slæbende gakkalakagtigt i støvler og røde løkfremtoninger. De Røde Sko er et af flere klip til andre af H C Andersens Eventyr som finurligt dukker op.

Fremme på scenen: en væg af skråtstillede brædder, hvor lysglimt som sne-og isglimt trænger igennem, og korresponderer med hvidt løbelys på balkonerne. I front midt scene - en lyskubé - som glimter forjættende og tiltrækker Kay's opmærksomhed mere og mere. I DS en sortklædt skikkelse, altstemmen - dér som bedstemoderen - siden forvandler sig til kvinden der forsinker Gerda's søgen efter drengen og slutteligt Finnekonen, der hersker over vindende. - Gerda tumler piget rundt og synger tilbagevendende om roser. Roserne der vokser i dale - er i H C Andersens regi ofte en kristen reference, alternativt - afhængig af queer eller anden læsning - symbol på kønnet eller kærligheden.

I I.Akts forløb præsenteres en mega mandskikkelse, programsat som: Den Universelle, der visuelt er viklet ind i / ud af en dansende kvindelig Snedronningeskikkelse. Den Universelle og Snedronningens dans ses og høres af Kay i en drømmesekvens, som besegles med et iskoldt kys af den Universelle, nok til at glemme barndommens og pigens sødme og nærvær. - De skilles altså - de to børn - og Gerda/pigebarnets rejse frem mod drengens værested er også samtidig en bevægelse mod et voksenliv.

Drengens ophold i det uberrationelle univers, omgangen med avancerede bogstavlege, den dansende Snedronnings perfekte bevægelser og kuldslåede fremtoning applauderes med den dybe mandsstemme der guider drengen Kay / mezzosopranen til perfektion i det kvadratiske iskolde univers, ophængt i rummet.

Pigens / Gerdas beslutsomme rejse, for at finde sin ven, bliver et stigende udviklingsforløb, hvor det infantile indkredses i forsinkellesfasen, at blev redt til glemmel, bedøvet af et helt kor af vulgære blomsterhoveder, kan endda ikke undertrykke pigens stærkeste våben: hendes kærlighedskraft og gode hjerte, som overvinder alt. Endnu er dette ikke erkendt hos Gerda, men erfaringsmængden hun annammer udfolder nye lag i pigens/ den unge kvindes personlighed.

I II. Akten møder hun en Skovkrage der gør anstalter uden held, og som efterfølgende bringer Gerda til Slottet, hvor hans kæreste: Slotskragen residerer. Slotskragen / kontratenoren er dekadent-forfinet, og den der på frihedens tærskel siger Ja! til fastansættelse på Slottet. - Den embedstækkede fuglefrihed fører dog til mødet med Prinsen og Prinsessen - tenor og koloratur - der i hudfarvede trikoter

Det Kongelige Teater: "Snedronningen" - Instruktion: Francisco Negrin - Foto: Per Morten Abrahamsen

Det Kongelige Teater: "Snedronningen"
Instruktion: Francisco Negrin
Foto: Per Morten Abrahamsen

og guldkroner flyder rundt på gulvet hvortil pigen inviteres til et mere kødeligt henslængt indendørs liv. Euforien supportes med yndige opiumspiber og svimmelheden er mærkbar, til pigens gode hjerte og ubestikkelige sjæl bryder ud af endnu en forsinkelse og stiler mod sit oprindelige forehavende: at finde sin ven.

III. Akten følger Gerda ud af Slottet og afsked med Prinsen og Prinsessen, trods deres yndige forlokkelser. Ude i det iskolde univers møder hun Rensdyret, der danser, bærer og råder hende på denne vanskelige endelige vej mod Snedronningens Slot. Medens denne fortsatte rejse finder sted - badet i magisk nordlys - finder en dialog sted mellem Alten og Bas-Barytonen om pigens uerkendte styrke: det kærlighedens format hun - uopdaget for hende selv - rummer.

På vejen fremstår en glødende rød busk som en markør for Gerdas sidste zone: Rensdyret må afstå at følge hende længere, og skilles fra hende med et kys. - Længere inde i dette univers, med skråt stillede sorte metalpalisader, hvirvler skikkelser imod hende som modstandere - og andre angeliske væsener for hende. I Snedronningeslottets indre iskolde kvadratur og tidstyrani - vandrer Kay forfrossen og følelsesforladt rundt i meningsløse bevægelser med bogstaver der ikke vil falde på plads. - Gerdas tilsynekomst og varme tårer på Kays kuldslåede hjerte, får hans egne tårer frem, og den forvrængende spejlsplint i hans øje grædes ud, og han ser hende: sin ven - og ispuslespillet lægges uhindret på plads til ordet: Evigheden!

Hvor eventyret lægger muligheden for at leve et voksenliv med denne nye erkendelse og erfaring, vælger operascenesættelsen at

forvandle de to menneskebørn til modne, efterfølgende, gamle mennesker, der lægger sig ned midt scene og skuer ud over et liv der er gået, og begriber at evigheden og kærligheden er sammenfaldende.

Avantgarden og forstandens musik er i slægt med isens molekyler og arktiske egne særegne lydunivers. Stemmerne og kropsliggørelsen af eventyrets figurer overskrider sædvanedefinitioner af køn: drengen er en pige, snedronningen en mand, slotskragen en mand - alle væsener i et kunstigtkunstnerisk univers. - Replikkene som tekstes operæn igennem er taget direkte ud af HCAndersens oprindelige tekst, og en sekvens fra Klods Hans finder finurlig plads i Gerdas rejseforløb. - SNEDRONNINGEN fremstår som et af H C Andersens mest komplekse eventyr, og inviterer til særlige snit og tolkninger som her, hvor musikken, sangene og lyset taler fritskrabet klart og skarpt.

Det Kongelige Teater: "Snedronningen" - Instruktion: Francisco Negrin - Foto: Per Morten Abrahamsen

Men hvordan skriver man som kvinde? Hvordan ser verden ud fra en kvindes perspektiv? Når vi nu alle har fået Aristoteles ind intravenøst siden fødslen?

At LEGATUDVALGET syntes det var en god ide, at støtte en workshop d. 30. nov. -19 med titlen 'The Female Gaze' med Joan Rang Christensen som underviser, viste sig at være en rigtig god ide.

Ikke blot er Jill Soloway snart kendt viden om for sin optræden med samme overskrift, men også her i vores lille land producerer Ariel Production forestilling/udstilling/musik/etc. med samme tema og ca. 2 år. Det er noget, der går os på - det med at få lært at se verden og kunsten 'med egne øjne'.

Da jeg i 2015 fik en dobbelt lungetransplantation og det viste sig, at jeg ikke længere kan arbejde som sceneinstruktør, prøver jeg nu at omskole mig på forskellig vis. Foreløbig har jeg skrevet et stykke til Dramaten - Guds Olydige Revben - og nu er jeg optaget af et filmmanus, hvor jeg har fået treatment støtte

sammen med en kollega og samtidig er jeg igang med et stykke for scenen.

Men hvordan skriver man som kvinde? Hvordan ser verden ud fra en kvindes perspektiv? Når vi nu alle har fået Aristoteles ind intravenøst siden fødslen?

Joan Rang har i mange år været optaget af Ulla Ryum og hendes måde at skrive dramatik på samt haft en optagethed af alternative dramaturgier fra hele verden - med en samlebeteegnelse som 'cirkulær dramaturgi' eller 'alternativ dramaturgi'.

Workshoppen, der foregik en søndag i vores glimrende nye lokaler på Linnésgade, startede med en introduktion til begreberne indenfor de alternative dramaturgier og en kort oversigt over, hvad Ulla Ryum har betydet for danske teater. hvordan hun før stand-upperne

rev den 4. væg ned, hvordan hun arbejdede med publikums følelser, hvordan hun altid undersøgte, hvad det var for et samarbejde hun ville have med publikum og hvad det var for en oplevelse hun ville skabe sammen med publikum.

Derefter fik en en lektion i, hvordan en konkret arbejdsmetode kunne se ud: hvordan GØR man? Ikke nogen ortodoks manual, ikke noget regelsæt, men et redskab. Og den store forskel på den aristoteliske model og den cirkulære er, at den første bygger på en præmis, den anden på et spørgsmål. Og stykket i den cirkulære model vil være en undersøgelse af det spørgsmål - uden at overholde stedets, tidens og handlingens enhed, det vil ikke primært være lineært i sin fortælling og figurene behøver ikke have nogen sammenhængende psykologi.

Og så skriveøvelse! Og hvad der kunne forekomme endog uhyre skræmmende, viste sig at blive en AHA-oplevelse. Vi KUNNE godt forstå det og vi KUNNE godt bruge det vi var blevet fortalt. Og det var vildt sjovt - altså som i: øjenåbnende interessant og sjovt at GØRE.

Så vi vil gerne takke Legatudvalget for jeres støtte og fortælle at vi rigtig gerne vil gå videre til foråret med en fortsætter-workshop. Til den vil vi søge støtte hos Dramatikerforbundet.

Joan Rang - Foto: Stephen Freiheit

I juni 2019 kunne PQ for 14. gang åbne The Industrial Palace's ikoniske døre og slippe 70.000 besøgende løs i et ambitiøst boldbassin af et festivalprogram.

Performance Design som mødested
Prague Quadrennial of Performance Design and Space – PQ – blev etableret i 1967 ud fra et ønske om at skabe en platform for forestillingsdesign, scenografi og teater-arkitektur, hvor professionelle, spirende kunstnere samt interesserede generelt kunne mødes på tværs af landegrænser, og sammen generere nye ideer om hvad feltet kan indeholde.

Det er en festival, som ser fællesskab som nøgleelement i en skabende proces, og Performance Design som en aktiv kunstform der rækker bredere end blot det dekorative – som, med deres egne ord, kan være, (...) a quest, a question, an argument, a threat,

a resolution, an agent of change, a provocation(...)

2019: Imagination, Transformation, Memory
På toppen af Prags National Teater står Nike, sejrens gudinde, i sin stridsvogn. Nike trækkes frem af tre heste, på samme tid en påmindelse om fællesskabets styrke overfor det individuelle og et symbol for de tre stadier i et menneskes liv: ungdommens vilde instinkt og intuition, en oplevelse af voksenhed og alderdommens visdom.

Statuen af Nike hedder The Golden Triga, og netop trigaens metafor dannede i år konceptuel ramme for festivalen - De tre livsfaser, tre områder forbundet med den kreative proces under ordene: Imagination, Transformation, Memory.

Imagination er dedikeret til begyndelse – søgen efter kunstnerisk identitet, balancen mellem individuelt og kollektivt i en skrøbelig proces. Det er rå, instinktivt, intuitivt, utæmnet.

Transformation handler om kernen af den kreative proces. Det handler om samskabelse, og om at anerkende og arbejde med de professionelle begrænsninger.

Memory fejrer livets sidste fase hvor læring, oplevelser og minder smelter sammen og krystalliseres til en filosofi og en egen kunstform – hvor en æras essens fylder de fragmenter, der bliver tilbage når forestillingen er slut.

Struktur

Helt særligt for dette års PQ var at festivalen, for første gang siden en brand i 2008 satte dem uden fast grund under fødderne, atter var genforenet med The Industrial Palace i Prags gamle bydel.

Festivalens omfattende 11-dages program finder sted i og omkring The Industrial Palace, hvor 4 udstillinger udgør festivalens kerne: I paladsets vinger, den ene blot stadig et telt efter branden: The Exhibition of Countries and Regions og The Student Exhibition hvor hhv. professionelle og elever fra 59 forskellige lande har fået til opgave at fylde en 5x5 meter firkant - The Performance Space Exhibition midt imellem de to, i paladsets midterhal – og Fragments i Nationalmuseets lapidarium på den anden side af den store Plaza foran paladset, en udstilling dedikeret til de såkaldte "Levende Legender".

Foruden de 4 hovedudstillinger organiserer PQ et hav af projekter og aktiviteter udendørs og indendørs: et stedspecifikt program, live events, performances, udstillinger, workshops, PQ studio festival på DAMU og X10 Theatre, det stedspecifikke Formations koncept, et

familieprogram, talks – blandt andet ved danske Gry Worre Hallberg, medstifter af Sisters Academy – og meget mere.

Jomfruer og Levende Legender

I The Exhibition of Countries and Regions var Danmark repræsenteret af scenograf Julian Juhlin's "Virgin", præsenteret af Danske Scenografer og kurateret af Rebekka Bentzen og Sara Vilslev.

Som i tidligere værker dannede Julian Juhlin selv centrum for udstillingen:

I en 5x5x5 meter sort box lod Julian Juhlin sig hver dag udstille i et gennemsigtigt roterende bur omringet af lysende neonrør, mens hans blod på bestemte tidspunkter af døgnet blev tappet og solgt i en lille bod ved siden af buret. I al sin performativitet og magiske mystik var han jomfruen – en mytisk skab-

ning, bragt til Prag for at lade offentligheden beskue denne på klos hold.

Også Kirsten Delholm var at opleve på PQ i år –

I lapidariets mørke kunne publikum gå på opdagelse mellem skulpturerne, og finde udvalgte værker af vor tids legender, heriblandt Kirsten Delholms "I Only Appear To Be Dead".

Fragments refererer uden tvivl til det sidste af PQs ord, Memory, og værkerne her beskrives som fragmenter efter forestillinger, tidskapsler der griber en tids essens og gemmer dens minder, således at vi kan forstå de komplekse strømninger, der omgiver os her og nu.

Det beskrives hvordan Kirsten Delholm i sit arbejde med perception, sansning, lys og arkitektur som redskaber skubber til rammen hvori scenografi og performance eksisterer.

Et oprids af Prague Quadrennial 2019 - Foto: Alzběta Jungrová

Kirsten Delholm vandt desuden PQs prestigefyldte Life Achievement Award for "Life work in scenography-led theatre and opera performances that combine esthetics and affect with strong spatial and political aspects."

Hvad blev lagt særligt mærke til

Særligt var det de mere stedspecifikke oplevelser, performative koncepter der reagerer på her og nu, som trak opmærksomhed hos publikum.

I et så omfattende og til tider svært gennemskueligt program som det PQ tilbyder, er det let at blive overvældet af alt det, der eksisterer samtidigt, og samtidigt kræver ens opmærksomhed.

Fælles for The Exhibition of Countries and Regions og The Student Exhibition var

manglen på fysiske grænser mellem landenes firkanter, og således skabelsen af et scenografisk landskab hvor udstillingernes levevilkår er sameksistens – eller aktivt fravalg af samme.

Det betyder at ens fordybelse som publikum også altid var spredt over hele lokalet, og man kunne komme til at ræse igennem og glemme rigtigt at dykke ned i hver enkelt udstilling, med mindre koncepterne netop arbejdede med den præmis, fremfor imod den:

Hvor nogle havde valgt blot at udstille modeller fra årets løb, havde andre arbejdet med interaktive eller performative værker, helt afhængige af mødet med publikum. Sidstnævnte klart med mest eksistensberettigelse.

Her kan nævnes Ungarns "The Infinite Dune", hvor publikum stak hovederne op i en ørken af kollektiv alenehed, Finlands "Fluid Stages" – en kontinuerlig roterende lydinstallation, Brasiliens "The Body as Space, Territory and its Borders" eller Tjekkiet eget bidrag til The Student Exhibition, "Prague is not Czech", et fiktivt rejsebureau, der tilbød autentiske oplevelser i Tjekkiet landsbyer.

Også det performance-baserede Formations program lykkedes særdeles godt: Hver dag indtog kunstnere fra forskellige kunstneriske praksisser den store Plaza med den simple opgave, at komme fra den ene ende til den anden og reagere på pladsen på vejen. Dette resulterede i et hav af stedspecifikke performances, en plads i altid bevægelse, utilregnelig på den bedste måde.

Bare for at nævne et lille udvalg.

Alt i alt

11 dage, 70.000 besøgende, over 600 events med 800 kunstnere fra 79 lande kurateret af et internationalt hold gennem 17000 ansøgninger gennem over 40 open calls – at beskrive programmet som tætpakket er en underdrivelse.

Det er i øjeblikke, hvor man som publikum opgiver at se det hele og møder værker, der reagerer på ens tilstedevær – som får publikum til at stoppe op, fordybe sig og hengive sig til det øjeblik, der er lige nu – at galskaben giver mening, og møder opstår.

Og om ikke andet – en masse indtryk at tygge på sommeren over.

Når Prague Quadrennial atter åbner dørene i 2023 er et besøg klart anbefalet!

Vi er på vej mod den sønderjyske grænse. De dansk tyske grænseovergange. Der er 21. To af dem er jernbanestrækninger; mange andre er små stier uden navne. Strækningen er på ca. 60 km.

Vi bevæger os gennem Danmark mod sydvest i Øyvinds lille bil. Sidder og associerer på ordet "grænse": Der må være en grænse, det grænser til det vanvittige, grænseværdier, grænseløst, grænsetilfælde, grænsepsykotisk, grænsesøgende, grænseoverskridende... Det er det sidste vi skal. Zigzagge over grænsen mellem Danmark og Tyskland og studere grænseovergange, vagtposter, overvågning og hegn. For at sætte os ind i systemet. Forstå hvordan det er tænkt. Hvilken kontrol? Hvem kontrollerer? Hvem bliver kontrolleret? Hvilke rum bliver der kontrolleret i; hvordan ser der ud?

Jeg vil også gerne se grænsen. Prøve at lede efter forskelle. Mellem det der er på den ene side af linjen og det der er på den anden. Jeg forestiller mig et landskab, der er halveret. Men naturen arbejder sjældent i lige linjer og med afgrænsninger. Vinden tager ikke hensyn til en grænse. Solens lys rammer alle vegne. Rødderne under jorden gror frit og forvitret. Vand flyder, hvor der er fald – holder man det tilbage med en dæmning, øges presset. Mennesker rejser. Flytter sig. Af naturlige årsager.

At bygge en grænse ud fra politiske grunde, som ikke tager hensyn til menneskers og naturens bevægelser, synes jeg er en voldelig handling. At hegne et land(område) ind, er en syg tanke.

Det Olske Orkester er kommet til forestilling nr. 3 i vores trilogi "Danmark mellem skam

**-på research til Det Olske Orkesters
forestilling "Hvem er det der banker"**

og selvovervurdering" efter forestillingerne "Sukker" og "Salt". Treeren hedder "Hvem er det der banker" og skal samle 300 års Danmarkshistorie endeligt op, helt frem til vores nutid, med et kritisk fokus på vestens postkoloniale aktivitet i verden og som følge af det, de nutidige markante nationale konstruktioner. Vi har 4 primære inspirationskilder: Det årlige Danmarks-indsamlingsshow, Kafkas "Processen", flygtningehistorier fra Afrika og Europa samt det globale regnestykke der viser, at hver gang vesten giver en krone i støtte til udviklingslandene, så trækker de samtidig 7 kr. ud, primært pga. ulige handelspolitik, evig afbetaling på gæld og skatteunddragelse. Samlet set, er det et kunstnerisk forsøg på at trække det racistiske gulvtæppe væk under Danmark. Historien om over- og undermennesker.

Den første grænse vi kører over er Kruså, fra Flensborgvej til Bundesstrasse. Fra Danmark ind i Tyskland. Det regner. Men ellers sker der absolut ingenting. Ingen vil se vores pas, vejen er åben, asfalten glat og larmende og vi er ude af Danmark på et splitsekund. Det er de derimod ikke den anden vej, på vej ind i Danmark. Der holder bilerne i kø foran pas-kontrollen, som udgør et lille barak-skur med et festivaltelt hen over. Og sådan skal det vise sig at være ved de fleste grænseovergange vi kommer til at se. Tyskerne har ingen grænsekontrol, ingen synderlige markeringer af, at her starter landet, jeg tror kun jeg så et par få tyske flag og så et Slesvig Holstensk flag i ny og næ. Danmark har derimod behov for større markeringer, som vi kommer til at se.

Vi vender vognen inde i Tyskland og rammer grænseovergang nr. 2: Padborg, Industrivej. Her er også kontrol, men da kvinden i

barakken ser vores (hvide) ansigter, viftes vi venligt videre...

Vi passerer et par "Sex discount shops" og kører nu videre stik vest for at ramme næste grænsepost. Vi passerer Frøslevlejren og snakker om interneringen, der foregik her under 2. verdenskrig af bl.a. danske modstandsfolk, kommunister og jøder. Vi slår op Nationalmuseets beskrivelse af lejren. Her kan vi forstå, at solidariteten mellem de danske fanger var stærk. Slår vi derimod op på folkedrab.dk fra Danske internationale studier (DIIS) får vi andre oplysninger. Bl.a. at homoseksuelle rangerede lavere i lejrhierarkiet og ofte blev ekskluderet af fangefællesskabet...

Næste grænsepost ligger på Sofiedalvej. Her er indgangen til Danmark markeret med: Et lille forladt rødt murstens hus med bøjede nedrullede persienner og en flagstang på ca. 3½

Foto: Øyvind Kirchoff

m med en tynd vimpel. Og skilte med oplysninger om, at vi nu befinder os i Aabenraa kommune og hvor stærkt vi må køre i dette land og at vi skal have permanent lys på bilen. Og så er der lige videoovervågningen. Vi kigger op på de små hvide kameraer og ved ikke om der er nogen der kigger på os. På den tyske side er der hverken hus eller flag eller overvågning.

Vi kører videre på dansk side langs grænsen. Nolde-skyer. Majsmarker. Vi spekulerer på, hvordan det må være at flygte gennem en majsmark. Øyvind mener ikke det kan lade sig gøre, at man mister sin stedsans, fordi den er så høj og tæt. Jeg funderer over om man skærer sig på planten, mens man løber.

Vi passerer forbi huse der er blevet glemt af både land og mennesker, vi ser forfaldne bygninger, tilgroede haver, jordslåede

campingvogne og kuldsejlede byggeprojekter. Ved lille Jyndevad kører vi over grænsen til Tyskland. Ved denne grænse står der på dansk side et lille gråt hus med smadrede ruder. Her er ingen. Kun igen de små hvide kameraer. Jeg vinker op til dem og forestiller mig, at man holder øje med os, at man er begyndt at fatte mistanke til vores grænsemission. At vi måske er til fare for nationen. På tysk side er der igen ingenting. Jo græs. Og træer. Og luft og lys og fugle og insekter og sol og skyer. Der på umiskendelig vis ligner det på den danske del. Altså bortset fra huset og kameraerne.

Vi kører på tysk side og drejer ind på næste overgang ved Pebersmarkvej. Igen ingen grænsepost på tysk side, men på dansk side ligger et større hvidt hus og en høj flagstang uden flag. Det ser lukket ud og Øyvind stiger ud med sit kamera. Han kommer dog hurtigt

tilbage og sætter sig ind i bilen. "Der sad en betjent inde i huset og sov" siger han.

Vi kører gennem byen Rens og kommer til grænseovergangen ved Lydersholm: En lille bro over en å. Og et overvågningskamera på dansk side. Og så det berygtede hegn. Vildsvinehegnet. Midt ude i den smukke natur. Et sort hegn så langt øjet rækker, som "skal stoppe andet en vildsvin" som DF'eren Peter Kofod Poulsen formulerer det. Officielt begrundet med at skulle udelukke sygdommen afrikansk svinepest fra Danmark. Jeg formoder at nogen i deres stille sind er ret begejstrede for de udtalte tankeassociationer der følger med disse gloser. Jeg kvier mig. 80 millioner koster dette stykke symbolpolitik og det er allerede blevet kaldt ulovligt fra flere sider, bl.a. fordi det ikke har huller, som andre mindre dyr kan passere igennem for at opretholde deres leveforhold. Vi tænker

Vældige Nolde-himmel med skyer der spæner over himlen, det sene aftenlys der trækker lange skygger og får farverne til at gløde. Den yderste vagtpost. Civilisation og natur og Gud i samme billede. Alt sammen (stadig) optaget i de små hvide kameraer. Jeg tænker der kan komme en Morten Korch film ud af det

på hvorfor det dog lykkes at gennemføre dette projekt? Og hvordan man kan lave en modbevægelse mod det? Nogle tyske og danske unge afholdt for nylig volleyball- og badmintontuninger over hegnet i protest. Jeg tænker: Kom igen! Bliv ved! Næste gang parkour, så hækkeløb, så højdespring ...

Den næste post bliver grænsestation Sæd og her venter os en overraskelse. Vi kommer ind fra den tyske side. På dansk side er der et højt dansk flag, flankeret af lavere nordiske flag, de sædvanlige overvågningskameraer og så en stor rød aflang bygning: Grænsestationen Sæd som Dansk Folkeparti købte i 2001 i protest mod Schengen-aftalen der medførte friere bevægelighed over grænserne og mindre kontrol. Huset har siden fungeret som grænse-museum, men lige nu er der ikke meget spas over stedet, når man kigger ind af vinduerne. Opmagasinerede valgplakater

af Thulesen Dahl på hovedet, støv og gamle møbler. Lukkede døre. Ingen mennesker. På en af væggene ser man et stort foto af DF'ere med overskriften: "Derfor købte DF grænsestation Sæd". Jeg ved ikke, hvorfor der ikke fest og glade dage inde i det hus lige nu. Med alle de sejre som DF'erne har opnået. Måske skyldes den tristesse der hviler over stedet, at nogen andre løb med projektet.

Vi krydser - igen - grænsen og indlogerer os på hotel i Tønder, men kører straks ud for at nå et par grænser mere, inden det bliver aften. Vi kommer til Rudbøl, en køn gammel lille by hvor grænsen løber usynligt inde mellem husene. En spaltning midt inde i civilisationen. Danmark har som sædvanlig markeret sig med flag og overvågning. Denne gang også med en politibil, der holder diskret bag et hus. Men alt ånder fred og idyl. Solen skinner og flaget blafrer. Det er det. For politiet må

det være lige lovlig kedeligt. At der er så få flygtninge at fange og sende retur.

Vi kører over kønne Højer by langs digerne og ud til Danmarks vestligste grænse: Siltoftevej. Smukkere bliver det ikke: Lille rødt murstenshus, lille flag og gammel grænsebom. Vældige Nolde-himmel med skyer der spæner over himlen, det sene aftenlys der trækker lange skygger og får farverne til at gløde. Den yderste vagtpost. Civilisation og natur og Gud i samme billede. Alt sammen (stadig) optaget i de små hvide kameraer. Jeg tænker der kan komme en Morten Korch film ud af det.

Ind i Tyskland og tilbage mod øst, forbi netop Nolde museet. Jeg erindrer, hvordan jeg sidste år under et besøg på museet, efter et længere moralsk regnestykke oppe i hovedet, endte med at frikende denne kunstner for sit sværmeri med nazismen. Det kunne ikke nytte

noget, at en mands fejl og det hårde pres hele tidsånden lagde på hans skuldre, skulle fratage ham hans ære og ikke mindst skulle gøre hans kunst mindre vigtig og interessant. Nu erindrer jeg en udstilling, jeg så denne sommer på Hamburger Bahnhof museet i Berlin om Nolde, som netop belyste hans nazi sympatier ud fra nye oplysninger og forskning. Udstillingen gjorde mig mere usikker på mit før erhvervede standpunkt. Nolde fremstod her som en stor egoist, der ligeegyldigt prisen ønskede de mest optimale arbejdsbetingelser og størst mulig anerkendelse.

Dagens tiende og sidste stop er grænsen ved Aventoft. På tysk side møder vi lidt Fleggaard-bombardement, på dansk side de sædvanlige markeringer. Og mellem det en bro og en sluse. Køn udsigt. Ingen mennesker. Her er ingen at holde udenfor. Absolut ingen.

Vi sover på det. Det som vi er ved at undersøge. Både alt det faktuelle. Og det der diffuse. Der er ingen tysk kontrol. Der er dansk kontrol. Men der er ingen at kontrollere. Der kommer ingen. Kun turister og folk på udflugt, som os. Som vil hjem igen, efter de har gået tur ved grænsen. Ensomme overgange. Ensomme uendelige hegn.

Onsdag morgen planlægger vi de sidste besøg. Vi mangler 4. En sti, en vej, en motorvej og en sti. Og vi starter igen helt vest på. For ifølge vores oplysninger findes der en sti langs havet endnu mere vest på end hvor vi var i går. Vi kører til Siltoftevej igen, forbi idyllen og nu stik vest af en smal vej, som ender ude ved havet med udsigt til Sylt. Alt er himmel her. Lyset fantastisk. Skyerne dramatiske. Mennesket meget lille. Vi stiger ud af bilen. Også her har vildsvinehegnet fundet vej. Langt og sort følger vi det ud til havet. Det går

næsten ud i vandet. Vi går på venstre side af det. Vi er i Tyskland. Det kan vi ikke se. Men vi ved at Danmark ligger på den nordlige side af hegnet og Tyskland på den sydlige. Og vi går på den sydlige. Som er Tyskland. Så vi er i Tyskland. Godt vi har vores pas med i lommen. Hvis der er nogen der vil vide om vi er danske, når vi skal tilbage. Vi er danske. I passet. Men ikke i blodet. Jeg er en kvart tysk og en kvart svensk og en ottende del polsk og så for resten dansk. Øyvind har både jødisk, tysk og dansk baggrund. Vi er ikke kun danske. Hvem fanden er i øvrigt det?

Da vi kommer til havet er der rigtig nok en sti ind i Danmark, men der er adgang forbudt. Naturservat. Det er godt synes vi. Dyrene og naturen skal beskyttes mod de grådige og onde mennesker.

Forblæste sætter vi os ind i bilen og kører på tysk side næsten helt til Padborg. Lige inden vi kommer ind i byen, drejer vi af til grænseovergangen ved Kristiansmindevej. En overgang i udkanten af et tysk villakvarter. For første gang oplever vi en grænse uden nogen form for markering eller kontrol. Ingen skilte. Ingen kameraer. Det eneste er en af de grænse-oplysnings-plancher de fleste overgange har, med kulturhistorie fra grænselandet. På dette skilt kan vi kun læse, at denne overgang tidligere var meget brugt som smuglerrute. Resten af oplysningerne er sprayet vredt over med sort maling. Vi står og fantaserer. Her igennem kan man sagtens flygte. Alt er åbent. Ingen overvågning. I skarp modsætning til motorvejens grænsekontrol, som vi oplever få minutter efter, da vi kører ind i Danmark fra tysk side: Militærklædte vagter verfer os videre uden at skulle se pas-sene, men en mørklødet mand foran os i en

sportsvogn bliver bedt om at køre ind til siden og åbne bagsmækken... Vi forstår det ikke. Disse to sidste grænseovergange ligger med få kilometers afstand og ved den ene kan man helt frit og uhindret spadserer over og ved den anden bliver man behørigt kontrolleret. Hvad er det for en parade, vi er vidner til?

Er det alt sammen bare en konstruktion? Et teaterstykke? Jeg tænker på, hvordan vi skal lave teater over det? Teater om teater?

Dagens sidste grænse bliver Gendarmstien. Vi passerer Kruså og parkerer på den nordlige side af Flensborg fjord og går herfra på stien gennem skoven, langs fjorden til grænseovergangen ved Skomagerhusvej, som består af en lille bro over selve Kruså. Og på broen står to unge politibetjente i solskinnets og kigger på en andemor og hendes ællinger. De er i godt humør og svarer ja på spørgsmålet om,

at dette da må være en af favoritstederne at være grænsebetjent. De fortæller, at de kører fra sted til sted i bil uden fast tidsskema, så ingen kan regne ud, hvornår de er ved hvilke grænser. Vi fortæller lidt om hvad vi laver. Jeg tænker det må lyde underligt. Ikke mistænkeligt. Bare underligt. Øyvind fortæller, at han faktisk har glemmt sit pas i bilen. En af betjentene siger smilende tilbage, at det jo ikke er noget problem, bare vi ikke går over grænsen og vil tilbage. Jeg forestiller mig hvordan det ville være, hvis de greb fat i vores kroppe og holdt os fast.

Vi vender om. Ser på afstand de to betjente stige ind i deres bil og køre videre. Jeg har en underligt fornemmelse. De var så søde. Stedet var så idyllisk. Det er sådan en smuk sommerdag i august. Og alt det væmmelige, som denne grænse og disse hegn er bygget for at holde ude – det er der slet ikke.

Vi har en grænse. Som vi selv kan overskride. På søndagsture. Og som ser ud som om, de holder andre mennesker ude. Men der er ingen andre end os ved de grænser. Og så venlige politibetjente der kigger på os gennem kameraerne.

Jeg tænker på de artikler jeg har læst om de overfyldte fængsler i Libyen, hvor ulovligt arresterede flygtninge sidder. Fængsler som den danske stat sammen med andre EU lande betaler til, for at holde flygtningene tilbage og sørge for de ikke når Europa. Både FN observatører og Læger Uden Grænser rapporterer om systematisk tortur, voldtægt og drab i disse fængsler. Danmark er 3. største bidragsyder til denne ordning.

Vi bliver nødt til at tale om det: Danmark er ikke et adskilt del af verden, som bare har været heldige og klarer sig godt. Danmark

er et rigt land med en iscenesat grænse, der pga. bl.a. krigs-, handels- og skattepolitik er direkte involveret i årsagen til mange menneskers flugt og direkte ansvarlig for behandlingen af dem i bl.a. de libyske fængsler.

Men det kan man ikke se ved den sønderjyske grænse. Her ser vi bare illusionen om en idyllisk national konstruktion, som venligt og lovligt begrænser indvandringen i Danmark. Vi kører hjem til København. Forvirrede. Provokerede.

Jeg kan ikke holde ud, at være en del af dette rådne projekt.

Forestillingen Hvem er det der banker har premiere d. 17. marts '20 på Helsingør Teater og spiller frem til d. 28. marts '20.

Se mere på www.detolskeorkester.dk

Kære medlemmer i Foreningen af Damske Sceneinstruktører

Der indkaldes hermed til

DEN ORDINÆRE GENERALFORSAMLING 2020

Mandag 30. marts kl. 18.30

Generalforsamlingen afholdes i Betty Nansen Teatrets Foyer

Dagsorden:

1. Godkendelse af dagsorden
2. Gennemgang af det af bestyrelsen godkendte revisorpåtegnede regnskab
3. Bestyrelsens beretning
4. Forslag fra bestyrelsen
5. Indkomne forslag
6. Budget og forslag til kontingent for det kommende år
7. Forslag om anvendelse af midler fra kollektiv rettighedsforvaltning
8. Valg af bestyrelse
9. Valg til legatudvalget
10. Valg af kritisk revisor
11. Eventuelt

Bilag til generalforsamlingen udsendes medio marts til foreningens medlemmer.

Eventuelle forslag til Generalforsamlingen skal være sekretariatet i hænde senest 9. marts.

Tilmelding til Generalforsamling 2020 til sekretariatet senest 9. marts.

Bestyrelsen har besluttet at refundere transportudgifter for personer bosat uden for hovedstadsområdet. Refusion vil svare til DSB standard.

